

vexilotogie

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU PŘI OKD PRAHA 3
obsahující odborná pojednání a informace o vlajkách

79

RENESENCE NÁRODNÍCH VLAJEK V SSSR?

Dalekosáhlé změny v politickém životě Sovětského svazu v posledních letech vedly k vytvoření řady tzv. neformálních sdružení, skupin a klubů, které v Moskvě i mimo ni vytvářejí přirozenou protiváhu dosavadním oficiálním strukturám strany a vlády. Národnostní aspekt řady sociálních, politických i ekonomických bojů vedl koncem 80. let k vytvoření jednotlivých střechových organizací této neformálních skupin v řadě svazových republik. Tyto organizace, tzv. "lidové fronty", vystupují pod historickými národními symboly, které v minulosti po začlenění tehdy samostatných národních států do jednotného SSSR ztratily své oprávnění. Protože však přestavba přinesla nejen změny v přístupu státních orgánů k témtoto předrevolučním symbolům, ale v některých případech jejich používání již dokonce úředně potvrzila, chtěli bychom s novovanými národními symboly seznámit naše čtenáře:

ARMÉNIE - Na výročí 28. května 1918, kdy byla vyhlášena plná nezávislost Arménie, se po jedenasedmdesáti letech znova v r. 1989 obnovilo používání arménské národní vlajky. Tvoří ji

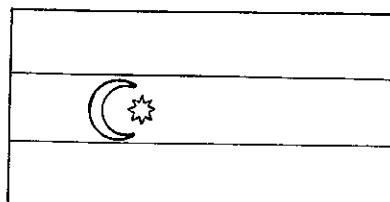

tři vodorovné pruhy - červený, modrý, oranžový - symbolizující krev Arménů prolítou v minulosti v bojích za nezávislost země proti tureckým obyvatelům, dále neměnný charakter arménské země, resp. odhadláni arménského lidu tvrdě pracovat. Vlajka /2:3/ byla vytvořena heraldickou komisi a přijata zákonem 15.6.1919, její používání bylo ukončeno 2.4.1921

obsazením země Rudou armádou. Stejnou vlajku stanovilo nařízení o vlajce Arménské republiky, které schválil Nejvyšší sovět Arménie 24.8.1990. Od svého založení 4.11.1989 ji jako svůj symbol znova používá Arménské celonárodní hnutí, jiné materiály /např. Vexilla Nostra, 1990, č. 169/ však jako vlajku Arménského celonárodního hnutí uvádějí list s modrým šikmým břevnem, které odděluje červené horní trojúhelníkové pole od oranžového dolního trojúhelníkového pole.

-jm-

AZERBAJDŽÁN - Národnostní nepokoje mezi Ázerbajdžánci a Armény kolem postavení Náhorního Karabachu vedly k ustavení Lidové fronty Ázerbajdžánu, jež byla na zasedání Nejvyššího sovětu země 16.9.1989 úředně registrována. Ázerbajdžáni nacionalisté se vrátili k používání státní vlajky nezávislé Ázerbajdžánské republiky z let 1918-1920, která byla inspirována vlajkou strany Musavat. Oproti vlajce Ázerbajdžánské republiky však bílý půlměsíc již nezasahuje do všech tří vodorovných pruhů a leží společně s osmícípou hvězdou v červeném pruhu

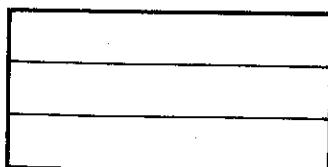

B-
W/R
V

při žerdi /při některých manifestacích můžeme vidět půlměsíc s hvězdou posunutý do středu vlajky/. Červený pruh je doprovázen světlemodrým a tmavozeleným vodorovným pruhem, poměr stran je 2:3. Světlemodrá barva je barvou Azerů a vyjadřuje jejich příslušnost ke skupině turkských národností. Červená barva symbolizuje kulturní rozvoj Ázerbajdžánu, zatímco zelená islámskou víru jeho obyvatel. Muslimskými symboly jsou i půlměsíc a hvězda, jejíž osm cípů představuje Azery, Turky, Tatary, tři kazáští kmény, Uzbeky a Turkmeny. Vlajka Karabašské lidové fronty se dosti podobá ázerbajdžánské vlajce. Horní pruh však není modrý, ale bílý. Půlměsíc s osmícípou hvězdou je žlutý stejně jako na vlajce užívané Nachičevanskou lidovou frontou. Ta jej umisťuje na modročervenožlutou vlajku, u které je prostřední pruh širší než oba krajní /Vexillinfo, 1989, č. 112-113; Vexillinfo, 1990, č. 120/.

O. Tarnovskij

BEŁORUSKO - Na podzim 1988 dohodli představitelé některých tvůrčích svazů organizaci výboru pro vytvoření Běloruské lidové fronty. Její ustavující sjezd se pak konal ve Vilniusu ve dnech 24. a 25.6.1989. Fronta nebyla sice dosud oficiálně uznána, jako vlajku však užívá list tvořený bílým, červeným

W
R
W

a bílým vodorovným pruhem. Tato vlajka se objevila již v r. 1916 a vytvořili ji členové Svazu nezávislosti Běloruska. Byli ovlivněni polskou vlajkou, která vlála v Bělorusku při národním povstání v 60. letech 19. století. V r. 1917 byla za běloruský symbol navržena červeno-modrobílá vlajka, ale nebyla

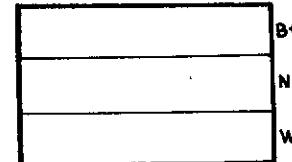
schválena. Po okupaci Běloruska německou armádou v únoru 1918 byla v Minsku založena 9.3.1918 Běloruská národní rada, která se na jaře 1918 zabývala otázkou podoby vlajky, avšak bez známých výsledků. Až 5.8.1918 schválil sekretariát BNR, který ovládala propolská skupina R. Skirmuta, biločervenobílou vlajku, když zavrhl dříve předložené varianty. Od dubna

1919 působili členové Rady v emigraci ve Vilniusu a asi do r. 1926 užívali již zmínovanou vlajku, kde byl červený pruh oddělen od krajních bílých modrým či černým tenkým proužkem. Biločervenobílé vlajky přinesla na běloruské území znova v r. 1941 německá vojska a v letech 1943-1944 se užívaly jako státní vlajky loutkové Běloruské republiky. V současnosti se tyto vlajky užívají při manifestacích od konce r. 1987 /Političeskij sobesednik, 1989, č. 12/. Ve dnech 17.-22.9.1990 přijal městský sovět Minska nařízení o používání "běloruské národní symboliky" v Minsku, podle něhož mohou v hlavním městě Běloruské SSR státní i společenské organizace a podniky užívat vedle státní vlajky BSSR i biločervenobílou vlajku.

A. N. Basov

ESTONSKO - Informaci z Vexilologie č. 72, §. 1417, o zákoném uznání estonské národní vlajky doplnujeme dalšími podrobnostmi. Vlajka byla přijata 29.9.1881 ustavující schůzí Sdružení estonských studentů ve městě Tartu a stala se symbolem celonárodního hnutí za nezávislost na Rusku. Má poměr stran 7:11 a podle lidového podání symbolizují její barvy oblohu /modrá/, půdu /černá/ a touhu po svobodě /bílá/. Když byla 27.6.1922 uzákoněna jako státní vlajka Estonska, měly její barvy již poněkud jinou symboliku: Modrá byla vykládána jako symbol vzájemné důvěry a věrnosti, černá má připomínat předchůdce Estonců a bílá svih pokryvající polovinu roku zemi. Její platnost skončila 21.6.1940, kdy sovětská vojska obsadila na základě smlouvy s hitlerovským Německem Pobaltí. Její opětovné používání povolil výnos z 23.6.1988, v následujícím měsíci byla založena Estonská lidová fronta, která se zasloužila o to, že 8.5.1990 přijal estonský parlament zákon o státní symbolice /The Flag Bulletin, 8, 1969, č. 3, s. 96-98/.

-jm-

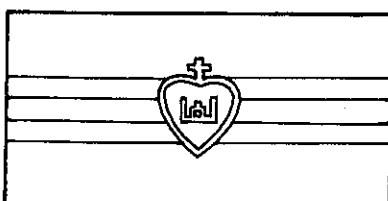

GRUZIE - Od 5. dubna 1989 se při manifestacích užívá červená národní vlajka s černobílým kantonem. Její užívání bylo legalizováno 26.5.1989. Stejná vlajka byla poprvé užita na sjezdu gruzinských národních demokratů 25.3.1917 a přijata za vlajku autonomní Gruzie 22.4.1918. Při výhlášení nezávislé Gruzie 26.5.1918 znova zavlála a platila do března 1921. Karminový odstín symbolizuje zářivou minulost země a radost. Černá značí tragické období Gruzie za ruské vlády. Bílá symbolizuje mírový rozvoj národa a naději /The Flag Bulletin, 8, 1969, č. 3, s. 98-102/.

N
W
R

abr

LITVA - Litevské hnuti za přestavbu /Sajudis/, které vzniklo v červnu 1988 a v únorových volbách r. 1990 se stalo vedoucí politickou silou země, se rozhodnou měrou zasloužilo o obnovu používání historické vlajky Litvy, jak jsme o něm informovali ve Vexilogii č.72, s.1417. Po vyhlášení nezávislosti Litvy 16.2.1918 byla vytvořena odborná heraldická komise, která po dlouhých diskusích a bádání uspořádala tradiční litevské barvy do tří vodorovných pruhů. Podle lidových písni žlutá představuje zrající pšenici - zemědělské bohatství Litvy - a získanou svobodu, zelená barva symbolizuje lesy a víru. Veďle atributu suverénní moci má červená barva vyjadřovat i květiny a lásku k vlasti, odvahu a udatnost. Vlajka má poměr stran 2:3. Zanikla s nezávislostí Litvy 21.7.1940. Usnesením Nejvyšší rady Litevské republiky, na kterou byl přetvořen dosavadní Nejvyšší sovět Litevské SSR při obnovení nezávislosti Litvy 11.3.1990, byla obnovena její platnost jako státního symbolu země. Rovněž tak oficiálního charakteru znova nabyl znak, jež tvoří červený štit s rytířem Vitensem na bílém koni s hnědým uddidlem. V právě vztyčené paži drží meč, v levé červený zlatě lemovaný štit se zlatým patriarchálním křížem. Jde o emblém středověkého Litevského velkoknížectví, doložený už na mincích Vitautase Velikého v 15. století, který užívala i Litevská republika v letech

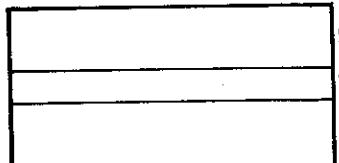

1918-1940. Nový znak nahradil 11.3.1990 znak LitSSR, který dosud zdobil jednací sál Nejvyšší rady. Pro úplnost dodejme, že litevské barvy se užívají i na vlajce Sajudisu, a to na bílém vlajkovém listu. Uprostřed je emblém, jehož barvy nám nejsou známy.

-jm-, ANB

LOTÝŠSKO - Dne 7.10.1988 byla Nejvyšším sovětem LotSSR uznána za národní symbol země státní vlajka Lotyšské republiky z let 1918-1940. Dne 15.2.1990 schválil týž orgán zákon o provedení ústavních změn a upravil články 168-170. Podle článku 169 tvoří státní vlajku list o poměru stran 1:2, rozdělený na tři vodorovné pruhy. Jejich šířky jsou ve vzájemném poměru 2:1:2. Vlajka pochází z dávné minulosti země /první zpráva o červeném praporu s bílým břevnem pochází z r. 1279/, v moderní historii byla poprvé použita lotyšskými studenty v r. 1870, na známém pěveckém festivalu v Rize r. 1873 a při formování lotyšských bojových jednotek carské armády v r. 1915. Aby nedošlo k záměně s vlajkou rakouskou, navrhli v květnu 1917 přední lotyš-

ští umělci upravit odstín červené na karmínovou a šířku bílého pruhu stanovit na pětinu šířky listu, jak doporučil malíř Ansis Cīrulis. Pod takto upravenou vlajkou byla dne 18.11.1918 vyhlášena nezávislost země. Uzákoněna byla vlajka až o 4 roky později - 20.1.1923. Symboliku barev vysvětlil první ministrský předseda a pozdější prezident Kārlis Ulmanis: "Bílá představuje právo a pravdu, čest a pravdomluvnost občanů a červená upomíná na krev prolítou v minulosti, která nesmí být nikdy zapomenuta a již jsme odhadnuti prolít znova za nezávislost a svobodu, za národ a vlast." Její platnost zanikla 17.6.1940 spolu s nezávislostí Lotyšska. Státní znaky jsou popsány v článku 168 Ústavy.

Velký státní znak má opět /poprvé byl schválen ústavněm shromážděním 15.6.1921/ štit dělený a od středu polcený zlatým rostoucím sluncem v horním modrému poli, červeným lvem v pravém dolním stříbrném poli /Kurzeme, Žemgale/ a stříbrným gryfem v levém dolním červeném poli /Vidzeme, Latgale/. Lev byl převzat ze znaku Kuronského velkovévodství a představuje lotyšské provincie ležící jižně od Daugavy. Gryf třímá v pravém spáru meč a připomíná Livonské vévodství. Reprezentuje provincie rozkládající se severně od Daugavy. Obě historická území Lotyšska jsou znova /spolu s Latgalskem/ připomenuta třemi zlatými hvězdami nad štítem a štitoncem stojícími na dvou zelených dubových ratolesích svázaných stuhou v národních barvách. Malý státní znak tvoří pouze štit a hvězdy nad ním. /The Flag Bulletin, 8, 1969, č. 3, s. 102-108; Sovetskaja molodež' z 3.8.1989 a z 10.2.1990./

-jm-, ANB

MOLDÁVIE - V květnu 1990 vznikla v Moldávii spojením řady neformálních skupin Moldavská lidová fronta. Při demonstracích organizovaných touto frontou v červenci 1989 bylo vidět vlajky s dvěma vodorovnými pruhy, modrým a červeným, které byly symbolem nezávislé Moldávie v době od 23.12.1917 do 9.4.1918. Při těchto demonstracích i při demonstracích v srpnu 1989 za zavedení moldavstiny jako úředního jazyka Moldavské SSR pochodovali místní na-

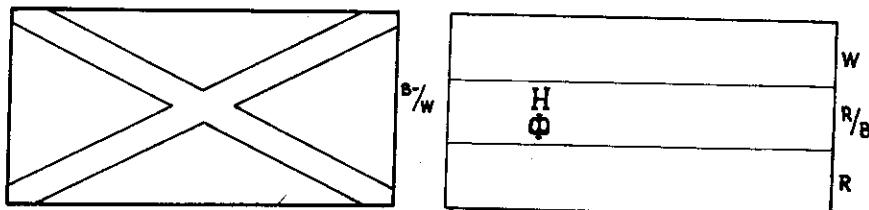

cionalisté i pod modrožlutočervenými vlajkami, připomínajícími symbol sousedního Rumunska. Ve středu žlutého svíšlého pruhu však umístili znak bývalé Bukoviny /černá tuří hlava a tři zlaté hvězdy na modročerveně štípeném štitu/. Tato vlajka /zřejmě však bez štitu, jak dokumentuje fotografie na předchozí straně/ byla schválena 27.4.1990 a vztyčena na budovu Nejvyššího sovětu Moldavské SSR.

abr

RUSKO - Již v r. 1987 vzbudily i v našich sdělovacích prostředcích pozornost incidenty v Moskvě, při nichž představitelé různých neformálních skupin vystupovali pod bílomodročervenými národními a obchodními vlajkami bývalého carského Ruska. Vlajkou Ruské lidové fronty, která se ustavila 15.12.1988, se naproti tomu stala válečná vlajka Ruska /bílý list s modrým svatoondřejským křížem/. Ruská lidová fronta se stala 23.10.1989 členem Lidové fronty RSFSR. Ta přijala za svůj symbol bilomodročervenou vlajku, která nese na modrému pruhu u žerdi červená písmena N a F psaná azbukou /iniciały slov "Narodnyj" a "front"/. /Argumenty i fakty č. 7, 1990; Vexillinfo, 1990, s. 4-5/.

IMK

TATARSKO - Dne 30. srpna 1990 byla přijata deklarace o státní suverenitě Tatarska. Zároveň se zahájila práce na nové vlajce a znaku.

ANB

UKRAJINA - Když bylo 8.9.1989 založeno v Kyjevě Národní hnutí Ukrajiny za přestavbu /Ruch/, stala se jeho symbolem světlemodrožlutá vlajka bývalé nezávislé Ukrajiny z let 1918-1920. Její barvy jsou tradičním prvkem symboliky oby-

vatelstva západní Ukrajiny již od 13. století a byly odvozeny od znaku Haliče /zlatý lev na světle modrému štitu/. V současné podobě se používají od r. 1848, kdy byly schváleny Národním kongresem Nejvyšší ukrajinské rady, zasedající mezi 19.4. a 2.5. ve Lvové. Není bez zajímavosti, že na mezinárodním fóru byla poprvé ukrajinská vlajka vztyčena na Vseslovanském sjezdu v Praze 2. června 1848. Symbolem státu se stala 22.1.1918, kdy by-

la Národní výkonnému radou vyhlášena Ukrajinská lidová republika. Kromě modrožluté vlajky užívá Ruch i emblém tvořený trojzubem sv. Volodimira obklopeným pšeničnými klasy. /The Flag Bulletin, 8, 1969, č. 3, s. 126-132./ Sovět Kyjeva přijal ve dnech 13. až 15.9.1990 nařízení, které povoluje užívat ve městě modrožluté ukrajinské barvy paralelně se státní vlajkou.

-jm-

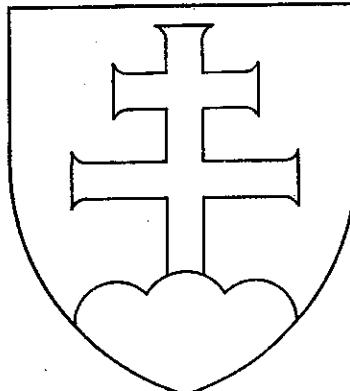
Dr. Ladislav Vrtel

ŠTÁTNE SYMBOLY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Zákon o slovenských štátnych symboloch sa začal prípravovať vo februári 1990 na Ministerstve vnútra SR, kde sa od začiatku roka zhromažďovali iniciatívne návrhy na jeho heraldicko-výtvarné riešenie. Z nich treba spomenúť najmä návrh Zákona o štátnom erbe a štátnej vlajke SR, ktorého autorom bol Ing. Z. Alexy, a materiál prof. J. Nováka "Výtvarná stránka slovenského národného symbolu", ktorý osnovateľia zákona neskôr čiastočne použili v dôvodej správe /obr. 1/.

Legislatívny a právny odbor MV SR konzultoval prípravu právnej normy s tajomníkom Heraldickej komisie MV SR dr. L. Vrtelom a na základe jeho odporučenia doplnil návrh právnej normy o ustanovenia o štátnej pečati a o štátnej hymne SR. Ministerstvo vnútra SR ho tiež požiadalo o výtvarnú predlohu štátneho znaku, štátnej vlajky a štátnej pečate, ktoré by tvorili prílohu návrhu ústavného zákona o štátnych symboloch SR. Dr. L. Vrtel spolu s heraldickým výtvarníkom L. Čisárikom pripravili príslušné podklady a dali ich k dispozícii Ministerstvu vnútra SR, ktoré ich včlenilo do návrhu ústavného zákona o štátnych symboloch. Dne 13.2.1990 zasadala Legislatívna rada vlády SR, na ktorú boli prizvani ako poradcovia prof. J. Novák, dr. L. Vrtel a Ing. Z. Alexy. Vládny návrh ústavného zákona SNR o štátnom znaku, štátnej vlajke, štátnej pečati a štátnej hymne SR uvedol minister vnútra a životného prostredia SR dr. V. Mečiar. Rozprava sa sústredila do niekoľkých okruhov. Jedným z nich bol fakt, že všetky prípravy, smerujúce k prijatiu ústavného zákona

o štátnych symboloch SR sa uskutočňovali pri absurdnej absenci právnej normy, ktorá by republikám umožňovala reálizovať také elementárne právo, akým je rozhodnutie o vle-

Obr. 1

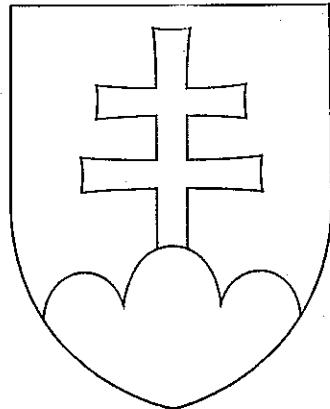
stných výsostných symboloch. Legislatívna rada sa však napriek tomu rozhodla pokračovať v začatej aktivite. Dospeľa predovšetkým k jednoznačnému návrhu, že je potrebné ústavny zákon rozšíriť aj o ustanovenia o názve republiky a zmaníť ho na "Slovenskú republiku". Otázky, týkajúce sa štátnej vlajky, sa zamerigvali najmä na jej podobnosť s vlajkou ruskou a možné dôsledky, ktoré by takáto duplicita mohla priniesť. V súvislosti so štátou so pečaťou sa diskutovalo o podrobnostiach jej používania a ochrany a štátnej hymne "Nad Tatrou sa blýska" bola skrátená z pôvodne navrhovaných šiestich slôh, len na dve začiatocné.

Najväčšia diskusia sa rozvinula v súvislosti s podobou navrhovaného štátneho znaku SR. Tvorcovia návrhu ústavného zákona, pracovníci Legislatívneho a právneho odboru MV SR, totiž do dôvodovej správy zakomponovali pasáže zo spomenutého materiálu prof. J. Nováka, o čom však tvorcovia výtvarej predlohy /dr. Vrtel a L. Čisárik/ nevedeli. Tým došlo k určitému rozporu medzi textom dôvodovej správy a obrazovou prílohou. Stojí za zmienku, že navrhovatelia, nezávisle na sebe, sa rozchodili vychádzat v podstate z rovnakých predloh, a to najstarších heraldických predloh zo 14. storočia, kedy sa už dvojitý križ dostáva aj na trojvršie, dôsledne rešpektovať nielen ranogotický tvar štitu, ale aj charakteristické zahľbenie ramien dvojitého križa a formu trojvršia. Rozdiel bol v tom, že kým prof. J. Novák odporúčal dvojity križ na miniaturizovanom trojvrši v zhode s dobovými predlohami, dr. L. Vrtel a L. Čisárik vo svojom návrhu trojvršie zvýšili. Vychádzali z toho, že trojvršie zohralo dôležitú úlohu pri pretváraní sa pôvodného panovníckeho znamenia do znamenia teritoriálneho a neskôr národného a že od čias, kedy sa toto znamenie stalo súčasťou národného symbolom /1848/, nezohrávalo trojvršie v slovenskom erbe žiadnu podradnú úlohu, ale tu bolo plnohodnotnou heraldickou figúrou. Tak to bolo v pečati SMR /1848/, embléme Matice slovenskej /1863/ a slovenských gymnázií v druhej polovici 19. stor., v legionárskom znaku a napokon aj v troch znakoch ČSR z roku 1920 i v štátnom znaku Slovenskej republiky /1939-1945/. Existuje teda takmer 150ročná tradícia pomerne výrazného trojvršia v slovenskom znaku a v takejto podobe je znak fixovaný vo vedomí Slovákov doma i v zahraničí.

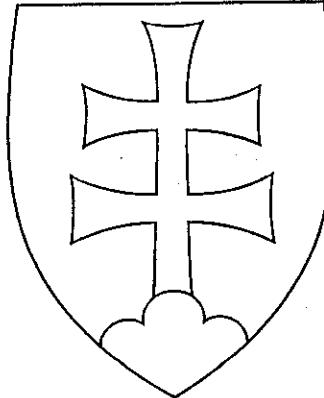
Dalším dôvodom bola skutočnosť, že pri aplikácii znaku SR v očakávanom štátnom znaku Česko-Slovenskej republiky, ktorý mal byť podľa názoru slovenských inštitúcií a verejnosti štiepený a umiestnený do ranogotického štitu, by bolo výtvarne nemožné v polovici špičky erbu zobraziť miniatúrne trojvršie /resp. bolo by to možné iba za cenu jeho zvýšenia v rozpore s podobou individuálneho slovenského znaku/. Napokon treba spomenúť aj problém čitateľnosti miniatúrneho trojvršia pri silnom zmenšení znaku, napríklad na odznakoch, či pečatiach.

Aj keď se Legislatívna rada vlády SR priklonila k návrhu dr. L. Vrtela a L. Čisárika /obr. 2/, jej predseda kvôli objektívnosti požiadal prof. J. Nováka o vyhotovenie obrázku ním navrhovaného protinávrhu a jeho predloženie na zasadnutie vlády, ktoré sa malo konáť na druhý deň, tj.

14.2.1990. Na žiadosť prof. J. Nováka spracoval v priebehu noci L. Čisárik výtvarne i tento návrh /obr. 3/.

Obr. 2

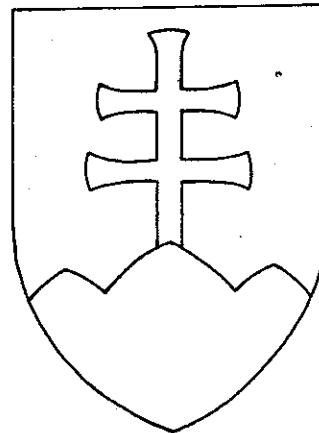
Obr. 3

Vláda SR tak dňa 14.2.1990 stála pred dvomi návrhmi, pričom sa v takto "rozkolísanej" situácii objavil aj návrh tretí - podoba štátneho znaku býv. Slovenskej republiky z rokov 1939-1945 /obr. 4/.

Napokon však rozhodnutie padlo v prospech pôvodného návrhu s tým, že niektoré výtvarné detajly autori uprevia. Rozhodnutie vlády/tlmočil autorom riaditeľ Legislatívneho a právneho odboru MV SR dr. V. Hutta. Dr. Vrtej bol zároveň poverený účasťou na zasadnutiach jednotlivých výborov SNR, kde sa mali prerokúvať návrhy zákonov.

Vo výboroch SNR, ktoré zasadali 15. a 16.2.1990, sa po uvedení návrhu zákonov námestníkom ministra vnútra SR Ing. P. Bercíkom a dr. V. Huttom diskutovalo k jednotlivým ustanoveniam spomenutých návrhov. Pokiaľ ide o znak, otázky sa týkali najmä jeho výtvarného odlišenia od znaku bývalej Slovenskej republiky /1939-1945/, prípadne jeho symboliky a vzťahu k pravdepodobnému obnoveniu znaku býv. Uhorska vo funkcií štátneho znaku Maďarska.

Aj pri prerokúvaní podoby štátnej vlajky sa ukázala - podobne ako pri znaku - neznalosť historie znamenia, ktoré sa vo vedomí viacerých poslancov spájalo najmä so symboli-

Obr. 4

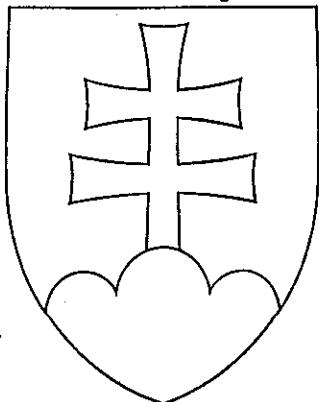
kou býv. Slovenskej republiky /Slovenského štátu/, a nie s rokom 1848, kedy ako národné symboly skutočne vznikli. Poukazovalo sa i na možné problémy so zástavou Ruska, ktorá je tiež bielo-modro-červená, „pričom sa argumentovalo úvahami o rozpade Sovietskeho zväzu, kedy sa Rusko /Ruská federácia/ bude nepochybne tiež uchádzať o svoju historickú vlajku. V snahe odlišiť slovenskú vlajku od ruskej sa úvahy niesli najmä v dvoch smeroch:

1/ Umiestniť do stredu vlajky slovenský znak, na spôsob zástavy, ktorá sa rozšírila medzi americkými Slovákm a ich prostredníctvom v poslednom období i na Slovensku;

2/ V súlade s niektorými zachovanými exemplármi pôvodných revolučných zástav z rokov 1848-9 stredný modrý pruh zúžiť. Túto možnosť odporúčal na zváženie Ing. Z. Alexy už na rokovanie Legislatívnej rady vlády SR.

Hymna SR, po jej úprave s originálom zo "zastavme sa, bratia" na "zastavme ich, bratia" sa niektorým poslancom zdala byť priliš bojovná, inokedy zasa málo slávnostná. Ozvali sa aj iné návrhy na štátnu hymnu SR, najmä hymnické piesne "Kto za pravdu horí", "Aká si mi krásna", resp. "Hej, Slováci".

Vcelku však možno konštatovať, že návrh zákonov, predložených ako tlače č. 141 a 142, prešli vo výboroch SNR bez väčších komplikácií, iba výbor pre veci sociálne a zdravotné mal pripomienky. Prijatie zákona o štátnych symboloch bolo stanovené na 22. schôdzke SNR, ktorá sa mala konat 1.3.1990. Pritom však FZ ešte stále neschválilo ústavný zákon, ktorým by túto kompetenciu presunulo na SNR. Stalo sa tak doslova v hodine ďvanástej, dna 27.2.90, kedy FZ schválilo ústavný zákon č. 46/90, ktorým sa mení a doplnia ústavný zákon č. 100/60 /Ústava ČSSR/ a ústavný zákon č. 143/68 o československej federácii. Tento zákon vo svojom čl. III poveril národné rady, aby ústavnými zákonmi upravili názov, štátny znak, štátnu vlajku, štátnu pečiatku a štátnu hymnu ČSR a SSR, ktoré by nadobudli platnosť dnom vyhlásenia /čl. IV zákona/. A tak už nič nebránilo tomu, aby SNR prijala a vyhlásila ústavný zákon SR a vrátila Slovensku jeho historicke symboly. Stalo sa tak 1.3.

1990 popoludnie, keď najprv oboch zákonov odôvodnil minister vnútra a životného prostredia dr. V. Mečiar a doporučil ich účinnosť od 1. apríla. Spravodajskú správu prednesol poslanec Ján Bekiča. V následujúcej rozprave vystúpili poslanci V. Volko, R. Hamerík, prvý predseda J. Budaj, generálny prokurátor ČSSR T. Bohm a poslanec I. Hudec iba s pripomienkami ku slovenskej hymne. Poslanec P. Brnák navrhol, aby oba zákony nadobudli účinnosť dnom schválenia SNR, což bolo upresnené s platnosťou ešte dňa vyhlásenia. SNR napokon predložené

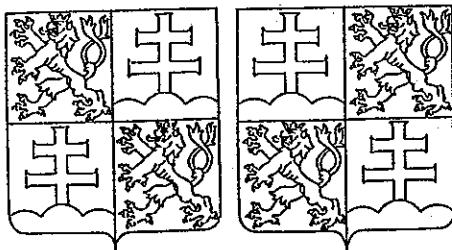
vládne návrhy zákonov jednomyselne schválila. Po určitom úsilí slovenských heraldikov a ich intervenciach u poradcu prezidenta, výtvarníka J. Skalníka, dňa 14.3. a 23.3. 1990 sa podarilo dosiahnuť, že ten napokon respektoval štylizáciu slovenského znaku aj v kresbe štátneho znaku Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

Ing. Zdenko Alexy

AKO SOM NAVRHOL ZNAK ČESKO-SLOVENSKEJ FEDERÁCIE,
PREZIDENTSKÚ ŠTANDARDU A VLAJKU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Svoj príspevok do 78. čísla Vexilologie začína J. Louda spomienkou na vystúpenie v televizii 27.12.1989, v ktorom sa jednoznačne vyslovil za obnovenie platnosti zákona z r. 1920, pokiaľ sa týka malého znaku ČSR, ktorý by sa podľa neho mal stať znakom federácie. V tomto vystúpení nebolo zmienky o možnosti znaku na štvrteneom štítne. Ako si pozorný čitateľ spomenutého príspevku iste všimol, nachádzal sa 10.1.1990 v rukách prezidenta republiky môj návrh na štvrtenej štít /bez morevskej orlice/, ktorý som tam posielal bezprostredne po 27.12.1989, pretože priamym impulzom k tomu bolo práve spomenuté televízne vysielanie a fakt, že som s návratom k malému znaku ČSR z ústavnoprávnych príčin nesúhlasiel. V prvých dňoch januára 1990 doručili prezidentovi republiky moju 12stránkovú štúdiu na toto téma, obsahujúcu 24 vyobrazení, ktorá odôvodňovala použitie štvrteneho štítu ako zodpovedajúceho historickej a ústavnoprávej situácií. Priložený bol tiež návrh textu príslušného federálneho ústavného zákona. Môj návrh štátneho znaku federácie bol dvojvariantný, a to podľa britského vzoru: Štátny znak federácie používaný na území Českej republiky a v cizině bol navrhnutý tak, že v 1. a 4. štvrti bol český lev, v 2. a 3. štvrti trojvršie s krížom; znak používaný na Slovensku mal v 1. a 4. štvrti znak Slovenska, v 2. a 3. štvrti českého leva. Legislatívny navrhovateľ znaku - prezident republiky - nevzal do úvahy "slovenský" variant /odvodený zo škótskeho, podľa britskeho úzu/. Anglosaské príklady zrejme nie vždy nachádzajú pozitívnu ozvu, hoci v tomto prípade by bola takto náležite zvýraznená rovnocennosť oboch zložiek federatívneho štátu /obr. 1/. Pre krátkozrakosť na českej strane ostala tak nevyužitá ďalšia šanca vhodným gestom stímiť separatistické aspirácie.

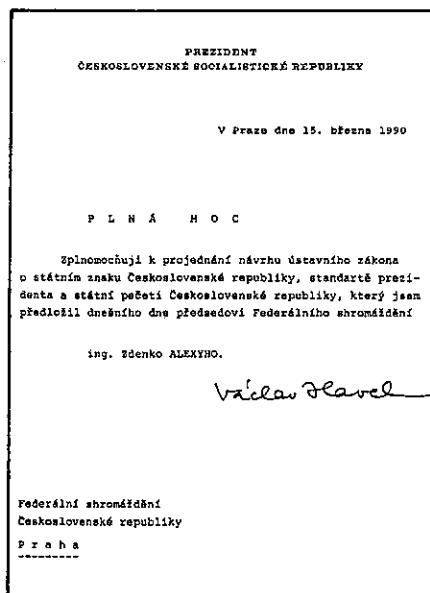
Na str. 1528 Vexilologie č. 78 piše J. Louda o.i., že na rokovaní komisie vo Federálnom zhromaždení dňa 5.2.1990 "zástupci ze Slovenska všemēs požadovali štípený /polcený/ štít". Tento údaj je

Obr. 1

nepresný, protože na tomto fóre som predniesol text "Stanoviska Predsedníctva Slovenskej národnej rady k návrhu zmeny názvov federácie a národných republík a k návrhu zmeny štátneho znaku" z 1.2.1990, ktoré schvalovalo len jeden variant federálneho znaku, a to štvrttený štít "v ktorom sú umiestnené dvojmo znaky oboch národných republík". Prítomný R. Zelenay zastával rovnaké stanovisko. Slováci navrhujúci na rokovanie 5.2.1990 poltený štít /Vrtel, Sokolovský/, resp. návrat k malému znaku ČSR z r. 1920 /Novák/, vyjadrovali svoje osobné názory.

Za prítomnosti pána Dubčeka, Langoše, Jičínského, zástupcu Kancelárie prezidenta republiky a pod predsedníctvom J. Stanka /vtedy predsedu Snemovne ludu/ dospela na Federálnom zhromaždení dňa 14.3.1990 večer komisia heraldikov k záveru, že štít federálneho znaku bude štvrttený a bez heraldického symbolu Moravy. Prítomný predseda FZ bol poverený tlmočiť tento záver prezidentovi republiky, čo vykonal vo večerných hodinách a oznámil tiež hlave štátu mená heraldikov, ktorí boli pripraveni v najbližších dňoch v jednotlivých výboroch FZ vysvetlovať a obhajovať prezidentský návrh zákona o štátnych symboloch. Dňa 15.3.1990 ráno boli do Federálneho zhromaždenia doručené príslušné plné moci /obr. 2/.

Obr. 2

ská Federatívna Republika/, čomu predchádzale opäťovné prerokúvanie matérie /aj heraldickej/ vo výboroch FZ, ktorého som sa z poverenia navrhovateľa zákona zúčastnil

Konanie porady 23.3.1990 vo Federálnom zhromaždení som vyvolal listom z 18.3. 1990 dr. Cigánkovi, pracovníkovi FZ, preto, aby bolo možné skontrolovať, či legislatívnym navrhovateľom znaku poverený Joska Skalník dodržal pri kresbe federálneho znaku tvaru trojvršia a dvojkriža konformne so zákonom SNR z 1.3.1990. Pri tomto rokovane odmietol J. Skalník použiť pre federálny znak kresbu českého leva tak, ako ju uzákonila ČNR. Ďalšie osudy kresby federálneho znaku opísal podrobne J. Louda.

Po prijatí prvého zákona o zmene názvu federácie /29.3.1990/ následovalo zopakovanie celého legislatívneho procesu, ktoré vyústilo do ďalšieho ústavného zákona s pozmeneným názvom federácie /Česká a Slovenská Federatívna Republika/.

12.4.1990. V tejto súvislosti treba dodat, že až koncom augusta 1990 vyšla čiastka 21 Zbierky zákonov, v ktorej bol publikovaný ústavny zákon č. 102/1990 Zb. z 20.4.1990 o prijati nového znaku federácie. Z informácií, ktoré som dostal od J. Loudu, vyplynulo, že ešte začiatkom júla 1990 dopracoval J. Skalník farebnú verziu znaku pre Zbierku zákonov. "Zásluhou" tohto poradcu hlavy štátu sa stalo, že zámer prezidenta republiky čo najskôr odstrániť štátny znak z r. 1960 a nahradiť ho novým, sa dodnes uskutočnil len v nepatrnom rozsahu. Došlo k tomu, že čiastka 21 Zbierky zákonov obsahujúca ústavny zákon federácie o štátnych symboloch ČSFR nesie sice dátum vydania 23.4.1990, v skutočnosti však bola vytlačená a efektívne publikovaná až koncom augusta 1990. Vinu na tomto omeškaní nesie zrejme najmä J. Skalník. Nemožno ho bohužiaľ pochváliť ani za výtvarné provedenie kresieb. Na str. 405 ročníka 1990 Zbierky zákonov si treba všimnúť v druhej štvrti štítu pravého vrásku modrého trojvršia, ktorého obvodová čiara nesleduje rovnaké zaoblenie, akým sa vyznačujú ostatné krajiné vrásky v 2. a 3. štvrti znaku federácie. Za prejav neucty k štátному symbolu možno považovať Skalníkovo stvárnenie pečate federácie na str. 411 Zbierky /obr. 3/. Dvojkriž v druhej štvrti je nesymetrický a jeho kresba by prepadla pri hodnotení žlackých prác v základnej škole. Závadná je tiež kresba dvojkriža v tretej štvrti znaku. Text kruhopisu je urobený nedbalosť, pretože medzery medzi slovami sú nedostatočné. Okrem toho je podozrenie, že celý kruhopis je vysádzaný propisotovými písmenami radu "pražské kamenné". Štátne pečať by si bola zaslúžila umelecky individuálne spracovaný kruhopis.

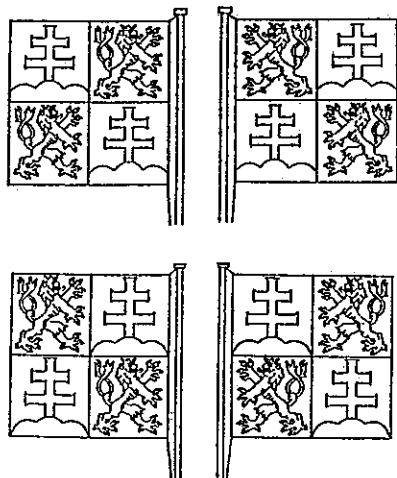

Obr. 3

Moj elaborát doručený prezidentovi republiky pred 10.1.1990 obsahoval tiež návrh prezidentskej štandardy, koncipovaný na naše pomery netradične. Návrh chcel skončovať s praxou zdedenou z c.k. monarchie, kde cisárska štandarda mala na liste úplný znak a na štyroch okrajoch lemovaná plamienkov vo vlnákových farbách. Navrhol som, aby na liste štvorcovej štandardy bol premietnutý len obsah znaku. Taktôž sú riešené štandardy suveréna Spojeného kráľovstva, Kanady, Austrálie, Nového Zélandu, Liechtensteina.

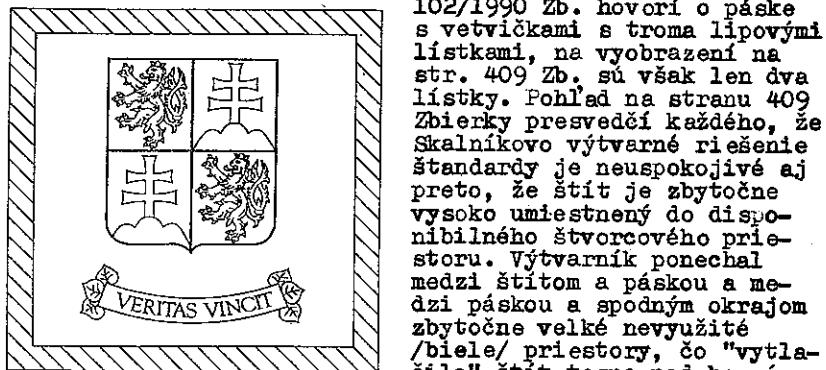
tensteinu, Nórsku a Švédsku, ale tiež prezidenta Spolkovej republiky Nemecko, Írska a Poľska. Aj pre prezidentskú štandardu som navrhhol aplikovať "škotskú" prax, o ktorej bola reč vyššie /obr. 4/. Prezident republiky tento návrh nepojal do svojej legislatívnej iniciatívy a pri prerokúvaní tejto problematiky zamestnávali odborné komisie /5.2., 14. 3. a 23.3.1990/ najmä námety dr. Z. Svobodu, ktorý sa snažil mať prezidentskú štandardu koncipovanú podľa vzoru 1920, t.j. znakový štit /s čo najbohatším obsahom/ nesený dvoma levami a lemom z "habsburských" plamienkov v našich znakových farbách. Až pri poslednom rokovaní sa zdôveril, že vlastne môj pôvodný návrh /obr. 4/ je verziologicky najčistejší.

Zákonom z 20.4.1990 schválený obsah prezidentskej štandardy je veľmi blízky štandardu protektorátneho prezidenta. Rozdiel je v tom, že miesto moravského je

Obr. 4

v druhej a tretej štvrti znak slovenský a že pod štitom je /graficky neštastne riešená/ páška s nápisom VERITAS VINCIT. Treba tiež vytknut, že čl. IV ústavného zákona číslo

Obr. 5

Prevedenie štandardy publikované na str. 409 Zbierky sa vyznačuje aj tým, že tu ide o menší legislatívny podvod. Pri prerokúvaní druhého návrhu zákona mali poslanci

Federálneho zhromaždenia vo výboroch /počínajúc 12.4.1990/ k dispozícii tlač č. 311, kde bola /v prílohe 3/ vyobrazená štandarda tak, že

- páska mala na oboch koncoch po troch lipových listkoch,
- štit bol umiestnený vo väčšej vzdialosti od horného okraja než na strane 409 Zbierky,
- lem štandardy nemal plamienky, ale diagonálne pruhы vo farbách našej trikolóry.

Toto prevedenie štandardy schválili poslanci ako súčasť zákona z 20.4.1990 /č. 102/1990 Zb./Vid obr. 5/. Tým možno vysvetliť aj vyššie popisanú nezrovnalość v počte lipových listkov. Prečo a ako došlo k tomu, že v čiastke 21 Zbierky bola publikovaná kresba štandardy neschválená Federálnym zhromaždením, ostane zrejme tajomstvom výtvarného pracadu hlavy štátu.

K textu na páske treba povedať niekoľko slov. Komisi zasedajúcej vo FZ 14.3.1990 se nepozdávalo len české znenie PRAVDA VÍTEZI. Pokial šlo o umiestnenie tohto hesla na prezidentskej štardarde, dal sa jazykový problém obistiť tak, že na jednej strane štandardy mohlo byť heslo po slovensky PRAVDA VÍTAZÍ, na druhej po česky PRAVDA VÍTEZÍ. Nešlo to však na pečeti republiky, kde mal byt pôvodne kruhopis ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA, rovnaký v oboch jazykoch a heslo sa žiadalo tiež v jednom jazykovom variante. Preto vznikol návrh použiť latinské VERITAS VINCIT. Prezident republiky toto riešenie schválil. Situácia sa však zmenila po prijatí názvu ČESKÁ A SLOVENSKÁ FEDERATÍVNA REPUBLIKA, resp. ČESKÁ A SLOVENSKÁ FEDERATIVNÍ REPUBLIKA, čím vznikli dva jazykové odlišné varianty názvu. Aby nemuseli byť zhotovené dva kruhopisové varianty štátnej pečati /jazykove slovenský a jazykove český/, bolo zvolené riešenie uplatniť do kruhopisu názov federácie v oboch jazykoch. Hoci neutrálne VERITAS VINCIT vzniklo práve vo vyššie popísanej súvislosti so štátou pečaťou, pri konečnom výtvarnom riešení pečate sa do nej vôbec nedostalo. Vysvetlenie by nám mohol podať snáď J. Skalník. Tak sme sa vcelku nepotrebne dostali k latiniskému zneniu prezidentského hesla.

Z vexilologického hľadiska hodno upozorniť na vznik ústavného zákona Slovenskej národnej rady z 1.3.1990 /č. 50/1990 Zb./, ktorým došlo k uzákoneniu zmeny názvu republiky, jej znaku, vlajky, pečate a hymny. Bol som prítomný na schôdzke Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky 13.2.1990, kde sa prerokúvali vládne návrhy dvoch zákonov - o názve republiky a o jej symboloch. Počas rozkowania došlo k dohode o tom, že miesto dvoch postačí jeden zákon riešiaci obo obry. Oproti predloženému návrhu slovenskej štátnej vlajky /tri rovnako široké pruhы: biely, modrý a červený/ vzniesol som upozornenie, že rovnakú vlajku už dnes neoficiálne používa RSFSR a že túto farebnú kompozíciu má /resp. po odstránení červenej hviezdy bude mať/ Slovinská republika, a že preto navrhujem, aby došlo k návratu k tej šírke pruhov, ktoré mali prvé slovenské zástavy s rovnakým poriadím týchto troch farieb, a to zástavy zo septembra 1848, kde biely a červený pruh

mali po 3/8 celkovej šírky, zatiaľ čo modrý len 2/8 šírky. Hodnoty som krátko predtým zistil z originálov z roku 1848 dochovaných v Slovenskom národnom múzeu. Tento návrh neuspel, takže bude treba len sledovať, kedy dojde k predpokladaným zákoným úpravám v RSFSR a v Slovinsku, aby na Slovensku vedeli, s kým každým majú totožný vexilologický symbol. Žiada sa v tejto súvislosti upozorniť na nasledujúci detail: Ústavný zákon č. 50/1990 Zb. v článku 4 popisuje štátnu pečať Slovenskej republiky. Na jej vyobrazení /príloha č. 3 k tomuto zákonom/ vidno štátny znak Slovenskej republiky v šrafowanom prevedení. No ako vyplýva z vykonávacieho predpisu k zákonom č. 51/1990 Zb. /o používani štátnych symbolov Slovenskej republiky/, t.j. z § 2 ods. a/ vyhlášky MV SR č. 253/1990 Zb., "na listinách a iných úradných tlačivách na hromadne alebo opakovane používanie je štátny znak predtlačený farebne alebo čierne-biele bez heraldického šrafowania". Týmto ustanovením má sa zrejme zabrániť tomu, aby sa kresba štátneho znaku pri zmenení nestala nezreteľnou v dôsledku šrafowania.

Uzavriť možno konštatovaním, že výsledky heraldickej legislatívy z prvých mesiacov roku 1990 na všetkých troch úrovniach mohli byť lepšie než tie, ktoré sa dosiahli, avšak celkove znesú porovnanie s kodifikáciou, na ktorej sa pracovalo o mnohočlánku v rokoch 1919-1920. Dôležité je, že Rathouského kresby znakov Českej republiky boli nahradené kresbami v štýle Louďovom, čo je zásluha J. Skalníka. Za najmenej uspokojivé považujem dosiahnuté riešenie prezidentskej štandardy.

-000-

K problematice nově zaváděných vlajek ČR a SR, nového znaku ČSFR a pozměněné prezidentské standarty se ve smyslu naší výzvy ze 14.1.1990 vyjádřili ještě další dva členové Vexilologického klubu:

Ing. Jiří Tenora upozornil, že nejen slovenská, ale i česká vlajka má své dvojníky /Polsko, Durynsko, Horní Rakousy atd./ a ztotožnil se s návrhem Ing. Z. Alexyho na zúžení modrého pruhu ve slovenské vlajce s odůvodněním, že by se tak distancovala i od vlajky fašistické Slovenské republiky z let 1939-1945.

Ing. Josef Česák poukázal naopak na to, že vlajka ČSFR se interpretuje často jako jakýsi "aritmetický průměr" vlajky českých zemí a vlajky Slovenska a že by se změna šírky modrého pruhu ve vlajce SR musela tedy teoreticky promítout do délky modrého klínu ve vlajce ČSFR. Pokud vlajka SR zachovává shodně s vlajkou ČSFR poměr stran 2:3, liší se od vlajky ruské i slovenské, poněvadž jejich vnější proporce jsou analogicky s vlajkami SSSR i SFRJ 1:2.

Pokud jde o znak ČSFR, přimlouval se Ing. Česák, aby v něm byla obsažena připomínka dědictví Velkomoravské říše v podobě stylizovaných prutů Svatoplukových, ovinutých stuhou s devizou VERNOST ZA VERNOST. Znak ČSFR měl mít podle návrhu Ing. Česáka formu aliančního erbu, v němž by

znaky ČR a SR byly nakloněny k sobě na samostatných štítech a jejich sounáležitost by byla zdůrazněna obklopujícím je věncem z listoví slovenské lípy. Podle přípisu legislativního odboru Kanceláře Federálního shromázdění ČSFR č.j. 594/90 ze dne 27.2.1990 byli poslanci FS při projednávání nových státních symbolů seznámeni i s tímto návrhem. Nebyl realizován proto, že by šlo o bezprecedentní zavádění fenoménu rodové heraldiky do heraldiky státní, a proto, že by takovýto znak byl interpretován nikoliv jako symbol federace, ale konfederace.

Tečkou za sérií pojednání na toto téma by měl být článek z průběhu projednávání zákona o federálních symbolech z pera dr. Zbyška Svobody, plánovaný do příštího čísla Vexilologie.

Ing. Jiří Tenora

ZMĚNA VLAJKY A ZNAKU NDR NA OBZORU?

Časový úsek od 9. listopadu 1989 /otevření hranic a "Berlínské zdi"/ do 18. března 1990 /první svobodné volby od roku 1952/ představují v dějinách NDR údobí, ve kterém bylo nutno improvizovaně nahradit politické struktury ovládané až dosud politbyrem SED demokratickými institucemi.

Kulatý stůl /pojem čistě politický, ve skutečnosti byl obdélníkový/ se stal shromážděním znovuzrozených demokratických sil. Dal si za cíl položit základy budoucí svobodné společnosti. Všechna důležitá politická rozhodnutí přijímal Kulatý stůl, Lidová sněmovna starého ražení Je počase schvalovala.

Při vypracování návrhu ústavy pro NDR vycházela pracovní skupina kulatého stolu z myšlenky, že si stát po nechá na vše-méně delší období svou identitu, poněvadž sjednocení obou německých států bude představovat dlouhodobý proces. Projekt vyšel knižně 7. května 1990 a byl předložen obyvatelstvu k diskusi. Nás vexilologe zájímá zvláště jeho článek 43:

Státní vlajka Německé demokratické republiky se skládá z barev černé, červené a zlaté.

Znakem státu je ztvárnění motto "Překovat meče v pluhu".

To znamená, že vlajky NDR a SRN by po nabytí platnosti ústavy byly identické. Oficiální kresba znaku není bohužel součástí textu, ani jeho barvy nejsou specifikovány. Pouze na obálce brožury je bílá kresba na černočerveno-žlutém podkladě, která by mohla být znázorněním znaku. Odpovídá přesnému symbolu používanému v NDR již po léta nekonformní organizaci "Hnutí za mír" /Friedensbewegung/, pronásledovanou politickou policií. Originál bronzové sochy, díla ruského sochaře Vučetiče /1908-1974/ je umístěn v New Yorku před budovou OSN. Byl to dar sovětské vlády světové organizaci. Socha představuje muže překovávajícího meč v radlici pluhu a symbolizuje tak myšlenku odzbrojení.

Kapitola 7 o prezidentu republiky se nezmínuje o jeho vlajce či standartě.

Je těžké předvídat, zda bude návrh ústavy vůbec uveden v život. I když do savadní ústava ze 6. dubna 1968 ve znění ze 7. října 1974 nebyla zrušena, aplikuje se pouze pokud odpovídá duchu nové doby. V případě potřeby ji nedávno zvolená Lidová sněmovna aktualizuje ústavními zákony.

Dne 31. května 1990 se na své schůzi zabývala Sněmovna lidu NDR i znakem republiky. Výsledkem bylo usnesení, které lze označit za zcela ojedinělé na světě: Ve smyslu zákona se má státní znak okamžitě odstranit ze všech veřejných budov, a kde to není možné, alespoň zakrýt tak, aby nebyl vidět. Podivné je, že toto opatření vůbec neznamená zrušení znaku. Ten existuje nadále, pouze nesmí být vidět. Státní vlajka nebyla změněna, je stále ještě opatřena kladivem a kružitkem ve věnci z obilních klasů.

Návrh zákona předložený DSU /Demokratická sociální unie/ si stěžoval, že kladivo nemůže být interpretováno jinak než jako zbraň a mocenský nástroj bývalého režimu. Zákon byl schválen proti hlasům PDS /nástupnická organizace po SED = "praktisch das selbe"/ a Svazkem 90/Stranou zelených /Bündnis 90/Grune/,

kterí se přimlouvali za emblém "Prekovejme meče v pluhy". Demontáž znaku ve Sněmovně lidu byla provedena 1.6.1990.

Téměř směšná historka se přihodila v úterý 5.června. Soudce odmítl zahájit proces, dokud bude na čelní straně síně chybět státní znak. Jeho argumenty: Přisahal na ústavu, kromě toho měl zákon vstoupit v platnost až za osm dní. Protiargument - slůvko "okamžitě" v zákoně - neměl pro něho náležitou váhu. Proces začal s hodinovým zpožděním po umístění znaku na bývalé místo.

Otzávka ústavy nebyla dosud uzavřena. Podle názoru ministra spravedlnosti dr. Kurta Wünscheho by měla NDR přijmout "prozatímní základní zákon", který by platil do spojení se Spolkovou republikou. V tomto smyslu už předložil návrh zákona ministerské radě. Přechodná ústava by stanovila předpisy pro zřízení Sněmovny zemí. Článek 2 určuje barvy NDR. Mají jimi být - jak jinak? - černá, červená a "zlatá". Vlajka by tedy neнесla žádný emblém. /Literatura: Verfassungsentwurf fur die DDR. Berlin 1990; Neue Zeit ze 6.4.1990; Berliner Zeitung z 1.6.1990; Berliner Morgenpost z 2.6.1990./

VERFASSUNGSENTWURF für die DDR

NOVÉ VLAJKY

JEMEN

Na základě dohody uzavřené mezi prezidenty Jemenské arabské republiky a Jemenské lidově demokratické republiky 22.4.1990 v Taizu byla dne 22. května 1990 v poledne /0900 GMT/ v jihojemenském Adenu slavnostně vyhlášena sjednocená Jemenská republika. Její prezident generál Ali Abdalláh Sálih vztýčil v tom okamžiku před budovou dosavadní prezidentské rady vlajku nového státu, která připomíná symboly obou dosavadních jemenských republik. Tvoří ji tři vodorovné pruhy - červený, bílý a černý = panarabské barvy. - Nový stát je nejlidnatější na Arabském poloostrově /11 mil. obyvatel/, hlavní město je Sana'a. Oddeřená jednání sevirojemenské Lidové rady a jihojemenské Nejvyšší lidové rady v pondělí 21.5.1990 schválila vytvoření společného státu i jeho nejvyšších orgánů - pětičlenné Prezidentské rady vedené prezidentem Sálihem, rady ministrů v čele s dosavadní hlavou státu Jižního Jemenu Hajdárem abú-Bakr Al-Attásem a společného parlamentu, sestávajícího z poslanců obou zákonodárných sborů JAR a JLDR a rozšířeného o 31 představitelů opozice jmenovaných Prezidentskou radou.

- jm -

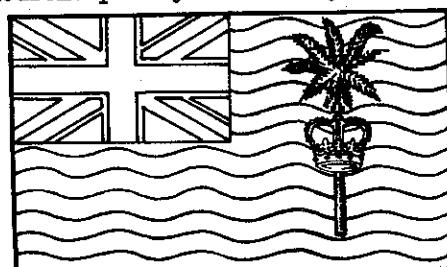
SEVERNÍ MARIANY

Nová vlajka Severních Marian z r. 1989 má podle všech dosavadních informací poměr stran 20:39 /viz např. vyobrazení ve Vexilotologii č. 78, s. 1531/. Australský vexilolog R. Bartlett ve své studii v časopise Crux Australis, 1990, č. 3/27, s. 146-147, uvádí však vyobrazení, kde je poměr stran 2:3. Ale v textu se o tomto problému nezmiňuje. Stejný poměr stran má barevné vyobrazení ve vlajkové tabuli Flags of the Nations, kterou vydala National Australia Bank 1990 a revidovali R. Bartlett a dr. W. Smith. V citované studii se připomíná, že hvězda na vlajce pochází z hvězd někdejší vlajky Tichomořských ostrovů USA /v článku je bohužel nedopatřením vyobrazena vlajka Mikronésie se 4 hvězdami/ a že jde o květiny rostoucí na Karolinách.

lm

BRITSKÉ INDICKOCEÁNSKÉ TERRITORIUM

K 25. výročí vzniku BIOT 8.11.1965 byla vytvořena a v únoru 1990 zavedena vlajka tohoto nepatrného ostrovního území bez trvalého obyvatelstva /dnes omezeného na Čagoské ostrovy/. Vychází vlastně z britské modré služební vlajky, modifikované tak, že místo modrého pole jsou na vlajce střídající se bílé a tmavé modré vlny. Ve vlající části je kokosová palma a přes ni položená královská koruna, vše snad v přirozených barvách. Palma symbolizuje hlavní ostrovní vegetaci, koruna připomíná postavení ostrovů jako britského závislého území. V kantonu je brit-

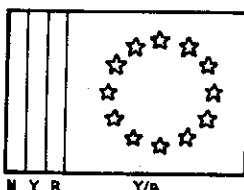
ský Union Jack. Vlajka se vyvěšuje na budově místní policejní stanice, na přístavišti ostrova Diego Garcia a při své návštěvě ji bude užívat britský administrátor. Jinak se i nadále vztýčuje britská vlajka. /Flagmaster, 1989, č.64/65/ 1m

CEBED

Známý belgický vexilolog Michel Lupant založil 1. dubna 1990 Belgicko-evropské středisko vexilologických studií /Centre Belgo-Européen d'Etudes des Drapeaux = CEBED/, které má zpřístupňovat zakladatelovu rozsáhlou knihovnu vexilologům z celého světa.

Účelem střediska je rovněž zlepšit kontakty mezi vexilology a dát oficiální charakter vztahům, které se vytvořily mezi úřady a sběrateli vlajek na celém světě. Středisko užívá vlajku, již navrhl L. Philippe. Tvoří ji tři svislé pruhy v barvách belgické trikolóry u žerdi a modré pole s 12 žlutými pěticípými hvězdami v kruhu ve zbyvající části vlajkového listu. Poměr šířky k délce je 2:3, poměr modrého pole ke svislým pruhům je 9 : 1 : 1 : 1.

abr

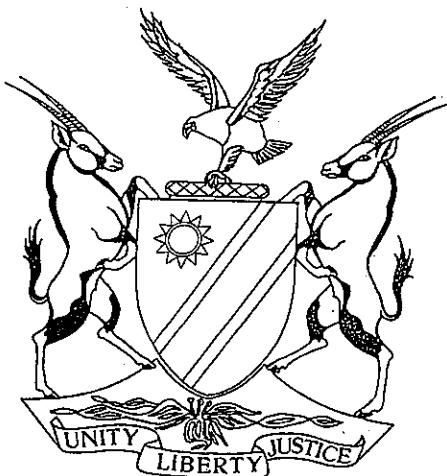

pruhy v barvách belgické trikolóry u žerdi a modré pole s 12 žlutými pěticípými hvězdami v kruhu ve zbyvající části vlajkového listu. Poměr šířky k délce je 2:3, poměr modrého pole ke svislým pruhům je 9 : 1 : 1 : 1.

NOVÉ STÁTNÍ ZNAKY

NAMIBIE

Dne 9.3.1990 schválilo namibijské ústavodárné shromáždění znak stanovený zákonem, který podepsal prezident 27.3.1990 a vyhlásil den nato v Government Gazette.

Klasický heraldický štít je dělen pošikem modré a zelené červeným, stříbrně lemovaným šikmým pruhem; nad pruhem v pravém horním rohu je zlaté slunce s dvanácti pařsamy. Nad štítem je klenot, jejž tvorí zelená točenice posázená šesti zlatými routami; na ní stojí orel jasnochlásý s rozepjatými křídly v přirozených barvách. Stítonoži jsou dva přímorožci rovněž v přirozených barvách, kteří stojí na podnoži, na niž je rozprostřena rostlina Welwitschia mirabilis v přirozené barvě

se třemi červenými květy. Na stuze pod podnoží je heslo UNITY LIBERTY JUSTICE /jednota - svoboda - spravedlnost/.

Štit je vlastně opakováním obrazu státní vlajky, o které jsme psali ve Vexilogii č. 78 na str. 1530, reprodukovali jsme však žel nepřesné sluneční paprsky. Orel v klestu patří do podčeledi orlů mořských a je charakteristický pro oblast jižní Afriky, objevuje se např. i na zambijské vlajce. Jeho nápadně ostrý zrak má vyvolat vidinu budoucnosti země. Přímorožci žijí v oblasti od Angoly a Zambie až po Kapsko a jako jednoho štítonoše má tento druh antilopy ve znaku i Jihoafrická republika. Přímorožci vynikají silou a neodváží se je napadnout ani lev. Rostlina Welwitschia mirabilis, objevená rakouským botanikem v Angole, je charakteristická pro pouště v přímořské části jižní Afriky. Heslo vyjadřuje hlavní zásady namibijské ústavy.

JL

VEXILOLOGICKÁ LITERATURA

Ralph G.C. Bartlett - Charles E. Bartlett: *Vexillology - A 25th Anniversary - History and a Bibliography of Flag Literature*. Melbourne, vlastním nakladem 1989. 153 stran, il. Cena AUD 28.00.

Autory knihy jsou bratři - mladí australští vexilologové. Její první část byla původně sepsána jako přednáška pro 12. mezinárodní vexilologický kongres v r. 1987 a je mnohem významnější než část druhá, která ve stručnější formě byla vypracována v r. 1988 pro udělení titulu bakaláře na Technologickém institutu v Melbourne. Na stranách 5 - 70 se čtenář seznámí s životopisy W. Smitha, G.P. Grahala, O. Neubeckera, K. Sierksmy, se vnikem Střediska pro výzkum vlajek i dalších 50 vexilologických společností, jejich vlajek a periodik /43 tituly/. Dostatečný prostor je věnován i FIAV, vexilologickým kongresům a sjezdům severoamerické vexilologické společnosti i jejich vlajkám. Druhá část /s. 71-153/ je ve skutečnosti anotovanou vexilologickou bibliografií, která je žel zaměřena pouze na anglicky psané publikace, a přesto opomíjí významné práce G.H. Prebleho, M.M. Quaife, či G.A. Hayes-Mc Coye. Publikace opět dokládá, že úroveň vexilologického bádání v Austrálii není ještě na takové výši jako v Evropě.

abr

Jos Poels: *Prisma vlaggenboek met de vlaggen alle landen van de wereld*. Utrecht, Het Spectrum 1990. 218 s. textu a 32 s. barevné přílohy. Cena neuvedena.

Nizozemský vexilolog Jos Poels, známý našim čtenářům též jako autor a vydavatel Mezinárodního adresáře vexilologů, vydal v sérii nizozemských kapesních knížek Prisma jako její 2691. svazek příručku o vlajkách zemí světa. Obsahuje barevná vyobrazení a k nim se vztahující texty pro 199 vlajek. V textu jsou černobílé reprodukce dalších 10 vlajek. Barevné reprodukce jsou rozčleněny do čtyř skupin. V první je 5 mezinárodních vlajek, ve druhé 178 vlajek států, ve třetí 12 vlajek nizozemských provincií a ve čtvrté vlajky Flander a Valonska /Belgie/. Mezi nezávis-

lými státy uvádí Západní Saharu, Severní Kypr, Tajvan, Transkei, Ciskei, Bophuthatswanu, Palau a Marshallovy ostrovy, ne však Mikronésii a Palestinu, Barma jmeneje Myanmer. Publikace je dokonale aktualizována: Třebaže vyšla v srpnu 1990, má redakční uzávěrku k 16.5.1990 a obsahuje i nové vlajky nejmladších států - Namibie /nezávislost 21.3.1990/ a Jemu /sloučení 22.5.1990/. Chyb, pokud jsou, jdou na rubru tisku /paprsky slunce na vlajce Afghánistánu, barvy pruhů na vlajce Uruguaye, barva paprskového pruhu na vlajce Marshallových ostrovů/. K nízkozemskému textu je nám ovšem obtížné se vyjadřovat, tedy jen poznámka k Československu: Ve výkladu o udělení stříbrného lva na červeném štítu Vladislavu II. by mělo být uvedeno, že jde jen o erbovní pověst, spojitost mezi stříbrným lvem a českými doly na stříbro však není. Není též pravda, že by neoficiální symbolika barev československé vlajky byla produktem éry socialismu.

lm

Flags of the Nations. National Australia Bank /s.l./ 1990.
57,2 x 44,2 cm, složeno na formát 9,7 x 22,2 cm.

Druhé vydání populární australské vlajkové tabule /první je z r. 1988/, které pořídil R. Bartlett za spolupráce dr. W. Smithe, obsahuje celkem vyobrazení 230 vlajek. Z toho je na licové straně 190 vlajek národních, státních a některých závislých zemí, na rubu najdeme 40 australských vlajek /včetně vlajky FSA/. Proti prvnímu vydání je tedy o 55 vyobrazení více. Rozdílů proti našemu pojetí je nepatrné množství, aktualizace je vzorná /najdeme už i vlajku Namibie/. Až na Vatikán, Švýcarsko a Nepál jsou však všechny vlajky kresleny ve standardním poměru stran 2:3.

lm

POSTAVENÍ VEXILOLOGIE V SYSTÉMU POMOCNÝCH VĚD HISTORICKÝCH

Nedávno vydaný sborník "Vspomogatel'nyje istoričeskiye discipliny: istoriografija i teorija" /Kijev, Naukova dumka 1988, 279 s./ zajímavě zařazuje vexilogii do systému pomocných věd historických. V první, úvodní kapitole pojednává A.V. Sančevič o soustavě a klasifikaci těchto disciplín a dělí je do tří skupin. Do první řadí chronologii, historickou geografiu, historickou kartografiu a toponomastiku, které považuje za hlavní pomocné vědní disciplíny, poněvadž pomáhají chápát historii jako proces odehrávající se v čase a prostoru. Do druhé umístituje paleografii /včetně epigrafiky, papyrologie, filigranologie a nauky o písemnostech na bronzové kře/, diplomatiку a metrologii jako disciplíny nutné při interpretaci písemných pramenů. Ve třetí skupině má tzv. emblematiku, novou disciplínu symbolické a emblematické povahy. Do ní patří numismatika, bonistiká /u nás zvaná notafilie/, sfragistiká, faleristiká a vexilogie. Dále sem zařazuje genealogii a ikonografii. Ta je protějškem emblematiky, poněvadž se na rozdíl od ní zabývá obyčejnými nesymbolickými vyobrazeními všeho druhu, včetně

obrazů na pohlednicích a poštovních známkách /v této souvislosti se zde připomíná vedle filokartie jako další přidružená disciplína i filatelie/. O vexilogii se zmiňuje ještě 10. kapitola, v níž V.V. Rumjancegová pojednává o heraldice, sfragistice a genealogii. V souvislosti s heraldikou odmítá široké pojetí emblematiky, připomíná, že už existují specifické disciplíny, které zkoumají vymezené druhy pramenů, a uvádí, že vlajky a propagy jsou předmětem výzkumu vexilogie. To je disciplína, která se neomezuje na jejich evidenci a popis, ale hlubším rozborem jejich obsahu a významu přispívá k poznání ideologického zaměření jejich uživatelů.

lm

VEXILOLOGICKÝ KLUB POCTĚN PAMĚTNÍ PLAKETOU KSK

Klub sběratelů kuriozit /KSK/ Ústředního kulturního domu železničářů v Praze, s nímž nás od roku 1978 spojuje prospěšná družba, oslavil právě 25 let svého trvání. Proti našemu klubu je to obrovitá organizace s tisícovkou členů, přesto nás nijak nepřehlíží a naopak nám vychází v mnohých směrech velmi vstřícně. Připomeneme, že nám už vícekrát propůjčil své prostory ke konání výročních schůzí a že s ním vyměnujeme nás zpravodaj za jeho publikace, kterých vydává mnohem více než my. Naše spolupráce vyústila zase do účasti na akci Sběratelství 1979 /viz Vexilogie č. 35, s.605/, do soutěže ostrav-

ské televize "ANO-NE" v roce 1981 /Vexilogie č. 42, s. 813/ a do výstavy naší tematiky v prostorách ÚKDŽ v roce 1985 /Vexilogie č. 58, s. 1184-1185/. U příležitosti svého jubilea ocenil Klub sběratelů kuriozit naše vzájemné styky tím, že Vexilogickému klubu udělil 25.5.1990 na slavnostním večeru pamětní plaketu s diplomem. Vyznamenání převzal předseda klubu.

Přejeme Klubu sběratelů kuriozit úspěchy v další práci, jejíž význam podle našeho názoru přesahuje prosté sběratelství, a předsedovi KSK p. Ladislavu Liklerovi děkujeme za porozumění pro naše problémy a za pomoc, kterou nám při různých příležitostech poskytl.

lm

Při příležitosti 25. výročí KSK
u děluje

Klub sběratelů kuriozit ŪKDŽ Praha

Jméno: Vexilogickému klubu
za: přátelství a hezký
vztah ke KSK

PAMĚTNÍ PLAKETU

Praha 25. května 1990

předseda KSK

JIŘÍ LOUDA SEDMDESÁTILETÝ

Dne 3. října 1990 se dožívá Jiří Louda, jeden ze zakládajících členů našeho klubu, sedmdesátí let. Ačkoliv u nás i v zahraničí je znám především jako heraldik, svůj blízký vztah k vexilologii vyjádřil knihou *Flaggen und Wappen der Welt von A bis Z*, která vyšla v nakladatelství Bertelsmann roku 1972. Namaloval pro ni přes 400 kreseb vlajek a navíc ji opatřil výstižným klíčem k určování vlajek. O třináct let později spojil svou znalost angličtiny s vexilologií, když přeložil Muchovy *Vlajky, znaky zemí světa pro britského vydavatele*. V poslední době spolupracuje J. Louda výrazněji s naším zpravodajem. Je autorem několika článků o nových státních znacích, ostatní texty reviduje po heraldické stránce. Do dalších let přejeme oslavenců mnoho úspěchů a věříme, že nám i nadále zachová přízeň.

abr

VEXILOLOGICKÝ SLOVNÍK

Československo se otvárá světu a svět se otvírá nám. Předpokládáme, že v budoucnu se zúčastní mezinárodních vexilogických kongresů mnohem více našich členů než dosud a že také výrazně stoupne počet československých autorů ve světové vexilogické literatuře. Nemá-li být odborný referát nebo článek znehodnocen neobecným překladem, musí mít překladatel k dispozici nejen dokonalý terminologický, ale i frazeologický slovník. Vexilogie má totiž nejen vlastní názvosloví, ale i specificky vlastní stylistické konstrukce, které se mohou i tam, kde nemají vyslovené quasiheraldický charakter, dost podstatné lišit od běžného způsobu vyjadřování v tom kterém světovém jazyce.

Pečlivou excerpci zahraniční odborné literatury nashromázdili naši členové Ing. Josef Česák a Ing. Jiří Tenora obsáhlý materiál, uspořádali jej v rámci uceleného desetiňádenního trídění do logického sledu tematicky zaměřených kapitol a podkapitol a doplnili názornými ilustracemi.

Anglicko-německo-česko-rusko-francouzsko-španělský terminologický a frazeologický slovník, který má 112 stran a je použitelný pro aktivní i pasivní překladatelskou činnost kdykoliv kdekoliv na světě, slouží našemu VK také jako atraktivní výměnný materiál za zahraniční přírůstky do naší klubovní knihovny.

Zájemcům doporučujeme, aby si slovník objednali včas na adresu uvedené v tirázi zpravodaje, poněvadž náklad je omezený!

abr

NAŠE NOVÉ STÁTNÍ ZNAKY V PRODEJNÁCH

Znak ČSFR a velký i malý znak ČR na listech formátu A3 v kresbě Josky Skalníka a v dokonalé barevné reprodukcii jsou k dostání v prodejně podniku Výstavnictví v Praze 1, Ovocný trh 19 /roh Celetné/ za Kčs 20,50, Kčs 20,50 a Kčs 14,—. Vyobrazení všech našich znaků i vlajek vyšla též jako příloha k textu příslušných zákonů ve Sbírce zákonů a nařízení ČSFR 1990, částka 11 /SR/, 16 /ČR/ a 21 /ČSFR/. Ceny jednotlivých sešitů jsou Kčs 5,20, Kčs 3,60 a Kčs 3,60.

pf, lm

Ing. Jiří Tenora

PROČ BY NEMĚL MÍT KAŽDÝ VEXILOLOG SVOU OSOBNÍ VLAJKU?

Na výroční schůzi dne 31. března 1990 jsem představil svou osobní vlajku. Má-li každá vexilogická společnost vlastní vlajku, vlaže-li při mezinárodních vexilogických kongresech nebo dokonce národních sjezdech /např. NAVA/ vlajka navržená pouze k tomuto účelu, není důvod, proč by neměl mít osobní vlajku každý, kdo se vexilogií zabývá.

Ve světě jsou příklady už známy, zde připomenu pouze vlajku nejznámějšího vexilogova světa dr. W. Smitha. Uvádím její popis podle Crux Australis III:4/16 /říjen 1987/, s. 14, při kterém se mně, zatvrzelému vexilogu, nedělá zrovna dobré:

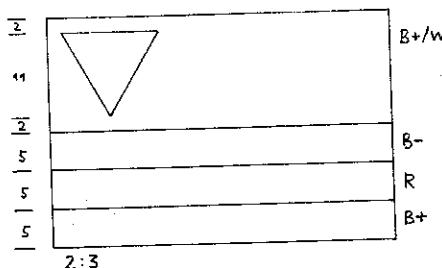
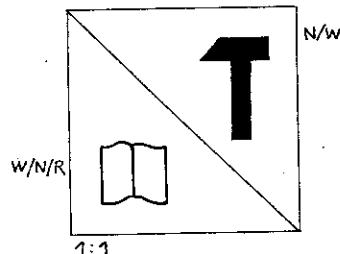
"The design is per bend argent a hammer sable and gules an open book argent, bound sable /divided diagonally silver with a black hammer over red with an open silver book, edged in black/".

Čtvercová vlajka je odvozena od znaku, který si Smith navrhl kolem roku 1960. Kladivo se vztahuje ke jménu Smith /=kovář/, černá a bílá jsou odvezeny od francouzské vlajky templářů Beaucerant nebo Beau-séant /dobře sedící/ a znamenají "míly k příteli, hrozný k nepříteli".

Kniha znázorňuje Smithovu zálibu číst i psát knihy. Je odvozena ze znaku jeho university /Harvardovy kolejí/, kde na červeném štítě jsou tři stříbrné knihy, 2 + 1, nesoucí slabiky VE RI TAS v černé barvě.

Moje vlajka je navržena podle známých zásad: snadná výroba /i když masovost pochopitelně nepřichází v úvahu/, dobrá rozlišitelnost, výrazné barvy. Vlajka se drží "klasického" vzoru, tj. podobá se tradičním státním vlajkám, oboru, kterému se nejintenzívnejí věnuji. Dvě modré jsou jevem typickým pro vexilogií. Poměr stran je 2:3.

Horní polovina je bílá, symbolizuje mír, který umožnuje rozvoj vexilogie, ať už jako vědy, nebo koničku, a zároveň objektivitu a nestrannost. Dolní polovina je rozdělena na tři pruhů barevně znázorňující klasifikační mřížku FIAV: zdola tmavomodrý pro námořní vlajky, červený pro pozemní a světlemodrý pro letecké.

U horního rohu je tmavomodrý rovnostřanný trojúhelník stojící na špici. Vznikl skloubením písmen V /vexilogie/ a T /Tenora/. Modrá je moje oblíbená barva. Levá horní špičce trojúhelníku je vzdálena 1/15 šířky vlajky od horního i žerdového lemu, dolní špice je stejně vzdálena od světlemodrého pruhu. Od vytvoření znaku jsem upustil, i když by jeho odvození z vlajky bylo snadnou záležitostí. Úlohu znaku přebírá ex libris, které podle mého návrhu výtvarně zpracoval Ing. Zdenko G. Alexy.

Vlajka visí v mé pracovně vedle jiných, např. klubovní, FIAV, československé. Doufám, že bude moci brzo zavlát i na stožáru před domem.

Nechť je tento článek pochopen jako výzva našim členům, aby i oni si navrhli osobní vlajku a představili ji na příští výroční schůzi.

RENESENCE MĚSTSKÝCH VLAJEK?

Česká národní rada schválila 5.9.1990 vládní návrh zákona ČNR o obcích, který nabývá účinnosti dnem volby do obecních zastupitelstev v roce 1990. Podle § 5 základního ustanovení "mohou obce, jejich orgány a organizace užívat znak a prapor obce". Pokud obec takový symbol nemá, může si jej navrhnout a předložit předsednictvu ČNR, aby ji jej udělilo.

jm

TRAMPOTY S VEXILOLOGIÍ

Název naší pomocné historické vědy to vpravdě nemá lehké. Je čerstvého data, ještě se nevžil. Pro laika je těžko vyslovitelný a zapamatovatelný, ba i v odborné literatuře lze najít všelijaké zkomojeniny, které pochopitelně nepřispívají k šíření správného názvu.

V německém překladu "velkého Smitha" /Lucern 1975/ je na str. 30 uvedeno: "VEXILOLOGIE, Fahnen- und Flaggenkunde". Jde zřejmě o tiskovou chybu, kterou nezavinil překladatel Neubecker. Tento název však v dobré víře převzal heraldik Oswald. V jeho díle Lexikon Heraldik /Lipsko 1984/ se na s. 408 dočteme: VEXILOLOGIE, moderner Fachausdruck für Flaggenkunde".

Machatscheck ve své knize Unterhaltsame Wappenkunde /Berlín 1981/ uvádí na str. 213: "VEXILOLOGIE /Fahnenkunde/". Malá encyklopédie Rozum do kapsy /Praha 1988/ tvrdí na str. 295, že "VEXIKOLOGIE studuje a popisuje vlajky, prapory a zástavy".

Kdo najde další perličku?

jt

FLAGGENFORUM

je název nového vexilologického periodika, které by měl čtvrtletně vydávat Vexilologický archív /Das Archiv für Flaggenkunde/, pod nímž se skrývá západoněmecký vexilolog Ralf Stelter. V květnu 1990 bylo rozesláno nulté číslo, které na 16 stranách přináší informaci o namibijské vlajce a kamerunském znaku. V rubrice "Kurz notiert" jsou obsaženy vexilologické zajímavosti z Rumunska, Polska, Československa a Bulharska. Vexilologové přivítají i rubriku vexilologických dotazů a odpovědí na konci periodika.

abr

SUMMARY

The leading article, entitled "Revival of National Flags in the USSR", deals with the outward appearance, history and symbolism of some flags used in the pre-Socialist era and specifies legislative acts having enabled their reinstalment. The following two articles, entitled "Sovereign Emblems of the Slovak Republic" and "How I Did Model the Coat-of-arms of the Czechoslovak Federation, the Presidential Standard and the Flag of the Slovak Republic" by prominent Slovak vexillologists and heraldists, Messrs. L. Vrtel' and Z. Alexy, represent - thanks to plenty of particulars, names of all specialists involved and numbers of bills passed - a valuable source of information as to the genealogy of those Symbols. Mr. Tenora in his report from Berlin relates *inter alia* something that has no precedent in the vexillological legislation all over the world: The decree issued by GDR Parliament on May 31, 1990, ordered immediate removal /or at least hiding from view/ of all Communist emblems, without having formally abolished them, however. Consequently, they continue to be valid, but people must not see them... As new flags are depicted and annotated those of the United Yemen, Northern Marianas and the British Indian Ocean Territory. Picture is given along with the respective verbal description also of the new coat-of-arms of Namibia /see the pages 1557-1559!. Further to the Book Review, published on the pages 1559-1560, Mr. Mucha draws our attention to a new Soviet book specifying auxiliary disciplines of historical research, according to which vexiliology along with heraldry, numismatics, sphragistics and phaleristics should be a part of the so called emblematics, making historians acquainted with the ideological orientation of the respective emblem users. One of the most prominent Czech heraldists and vexillologists, member-founder of the Vexillological Club in Prague and expert at heraldry in our Editorial Council, Mr. J. Louda, has his 70th birthday on October 3, 1990 /see the biography published on the page 1562!.

"Terms and Stylistic Constructions Used in Vexilliology" /equivalents in English, German, Czech, Russian, French and Spanish in systematic arrangement, 112 pp., illustrated - a most operative device for translators of scientific articles on flags and for participants in internationally staged congresses of vexillology - issued by the Vexillological Club in Prague recently and announced on the page 1562, can be obtained from Mr. A. Brožek, P.O.Box 1, Ustí n.L. 12, Czechoslovakia 400 12, whereas full colour illustrations of the new Sovereign Emblems of the Czech and Slovak Federative Republic are obtainable from Messrs. Výstavnictví, Ovocný trh 19, Prague 1.

Mr. Tenora's article published under the title "Why Every Vexillologist Shouldn't Have His Personal Flag?" on the page 1563 is - thanks to a clear definition of the main principles that must be observed by any designer and flag maker - far more than a light essay only. On the following page, the same author makes us acquainted with various mutilations of the word "vexillology" that he had discovered on studying Czech and foreign literature of topical interest. Two new European Centers of Vexillological Studies - CEBED and FLAGGENFORUM - have been introduced to readers on the page 1558 or 1565, respectively.

-oo-

Vexillological Institutions from abroad can obtain gratis word-by-word or abridged translations of original articles and studies written by Czech and Slovak authors and published in "Vexilologie" for reprint in their respective periodicals, provided complimentary copies of the respective issues will be placed at disposal of authors.

VEXILOLOGIE - zpravodaj Vexilologického klubu při Obvodním kulturním domě v Praze 3, Seifertova 53, 130 00 Praha 3. Vychází neperiodicky a je určen pouze členům klubu. Toto číslo připravil ing. Aleš Brožek za spolupráce ing. Josefa Česáka a doc. dr. Ludvíka Muchy, CSc. Výtvarně spolupracovali ing. Zdenko Alexy, Ladislav Cisárik, Roman Klimeš, ing. Michael Kroupa a ing. Jiří Tenora.

Září 1990

č. 79